



فیلمنامه اولیه مختارنامه توسط محمد ابراهیم سلطانی فر نوشته شده بود و در سال ۸۱ سید داوود میرباقری نگارش نهایی آن را انجام داد. حضور حجت الاسلام رسول جعفریان در فرآیند نگارش فیلمنامه را نیز نباید از یاد برد. جعفریان که در حوزه تاریخ اسلام فردی صاحب نام است، توانسته بود ماده خام مورد نیاز میرباقری را به شکل بسیار غنی فراهم آورد

مختارنامه چگونه در آنتن تلویزیون جاودان شد؟

معجزه مختار

مجید فضائی
روزنامه نگار

مختار اولین تجربه ساخت اثر نمایشی تصویری درباره قیام عاشورا و ماجرای حرکت سیدالشهدا نبود اما به جرات می توان ادعا کرد بعد از گذشت یک دهه از پایان پخشش، همچنان جذاب ترین اثر در این حوزه است. پرداختن به ماجرای کربلا و عاشورای سال ۶۱ هجری، برای سینماگران حتی فارغ از نگاه های اعتقادی و مذهبی جذاب است. خرده داستان های فراوان، حضور شخصیت هایی با ویژگی های قهرمانانه، موضوعات پرکششی مانند نبرد خیر و شر یا جست و جوی حقیقت، صحنه های نبرد و دستاویزهای دراماتیک ما جریا به هر صورت کارگردانان و نویسندگان متعددی را به سمت خلق اثر در این حوزه کشانده است. از سال ۱۳۶۱ که فریبرز صالح فیلم سینمایی سفیر را با بازی فرامرز قریبیان ساخت تا ساخت فیلم سینمایی رستاخیز توسط احمد رضا درویش در سه دهه بعد، کارهای زیادی را می توان برشمرد که مستقیم یا غیرمستقیم به ماجرای قیام سیدالشهدا اشاره کرده اند. در میان همه تلاش هایی که در این عرصه شده، لحظات و سکانس های ماندگار و به یاد ماندنی هم کم نیست. از موسیقی جاودانه فیلم روز واقعه که مجید انتظامی آن را برای شهرام اسدی ساخته بود تا فضای فوق العاده ساخته شده در سریال شب دهم حسن فتحی. از بازی درخشان امین تارخ در نقش شاذب خزانه دار در سریال معصومیت از دست رفته تا ثبت تصویری از عزاداری روز عاشورای کربلا در سال ۸۷ برای فیلم عصر روز دهم ساخته مجتبی راعی. اما مختارنامه ضمن این که همه اینها را داشت، بسیاری نکات و موفقیت های دیگر هم رقم زد.

جمع درخشان عوامل فنی



ساخت سریال های تاریخی به دلیل شرایط خاص دکور و نور و رنگ و لباس، هیچ گاه آسان نبوده و نیست. زحمت مضاعفی که برای مهیا کردن این امور در سریال ها کشیده می شود در برخی موارد به جای آن که پیش برنده و کمک کننده به کار باشد، به علت درگیر کردن ذهن و ضمیر عوامل، موجب نقصان هایی در عرصه های دیگر مانند کارگردانی می شود. مدیریت هنری مجید میرفخرایی در این اثر اما به این آسیب دچار نشده. طبیعتا سابقه همکاری میرباقری با میرفخرایی

در سریال های امام علی (ع) و معصومیت از دست رفته در این موفقیت بسیار موثر است. در برخی آثار تاریخی شاهد هستیم که کارگردان برای نشان دادن زحمات، تلاش ها و نکته سنجی هایی که در طراحی نور و دکور و رنگ و لباس داشته، حتی مسیر داستان را منحرف کرده تا بیننده به نوعی با عظمت کار آشنا شود اما مختارنامه به رغم داشتن جزئیات بسیار زیاد در این امور، پرهیزکارانه از کنار آنها گذشته تا مبادا به روایت اصلی ماجرا خدشه ای وارد شود.

در کنار مدیریت هنری کار، فیلمبرداری درخشان مرحوم عظیم جوانروح را نیز نباید از یاد برد که با ثبت تصاویر درخشان، به مختارنامه کمک فراوان کرده است. نقش تدوین درست و ظریف مهدی حسینی و آهنگسازی امیر توسلی را نیز نباید فراموش کرد.

بازیگری های ماندگار



طبیعتا نخستین وجه ارتباط گرفتن با اثر نمایشی از درجه بازیگران آن اتفاق می افتد. فریبرز عرب نیا با سابقه ای روشن و توانمندی های فراوان انتخاب بسیار دقیق و موفقی برای ایفای نقش پرفراز و نشیب مختار بن ابوعبید ثقفی بود و به بهترین شکل از پس این نقش برآمده است. حسن پورشیرازی در نقش کوتاه بهرام رنگرز، مرحوم داوود رشیدی در نقش نعمان بن بشیر، رضا کیانیان در نقش عبدا... بن زبیر، فرهاد اصلانی در نقش عبیدا... بن زیاد، رضا رویگری در نقش کیان ایرانی و مهدی فخیم زاده در نقش عمر سعد، بهترین کارهای خود را ارائه داده اند. طبیعتا امکان نام بردن از همه ۶۰ بازیگر اصلی و ۱۴۰ بازیگر فرعی این اثر نمایشی در اینجا وجود ندارد اما باید گفت که همه آنها چه زن و چه مرد، چه آنها که پیشتر شناخته شده بودند و چه آنها که نخستین بار در این عصر برای عموم مردم معرفی شدند، چه آنها که هستند و چه آنها که مرحوم شدند، همه و همه بسیار خوش درخشیدند و در موفقیت این مجموعه سهیم هستند.

کارگردانی بی نظیر



به هر صورت هر اثر نمایشی، در نهایت تبلور ذهنیت کارگردان آن است. آثار کمی نیستند که عوامل حرفه ای و کاربلد بسیاری را در کنار هم جمع کردند اما نتیجه آنچه که باید می شد، نشده است اما سید داوود میرباقری از پس این کار برآمده و همه آنچه که در توان داشته را برای خلق بهترین اثر به عرصه آورده است. در کنار هم قرار دادن بیش از ۷۰۰ سکانس کار کردن در بیش از ۲۰۰ لوکیشن، ساخت پنج نبرد بسیار بزرگ، ۲۴ هکتار دکور، صدها نفر عوامل فنی و دستیاران و بازیگران

متعدد از یک سو و متن و محتوا و داستان حساس و پر جزئیات از سوی دیگر، کار بسیار عظیمی بوده که میرباقری از پس آن برآمده. یکی از نکات مهم در اهمیت کار میرباقری این است که فیلمبرداری این اثر شش سال به طول کشیده اما آنچه که در پایان می بینیم، اثری منسجم است و نمی توان تشخیص داد که تقدم و تاخر اجرای آنها به چه نحوی بوده. با هر مترو معیاری که بسنجیم، مختارنامه اثری ماندگار است. هیچ اثر دیگری به توفیقات مختارنامه در عرصه عمومی دست پیدا نکرده و احتمالا تا به نتیجه رسیدن اثر دیگر سید داوود میرباقری یعنی سریال سلمان فارسی، باز هم اثری این چنینی خلق نشود.

متن ماندگار

فیلمنامه اولیه مختارنامه توسط محمد ابراهیم سلطانی فر نوشته شده بود و در سال ۸۱ سید داوود میرباقری نگارش نهایی آن را انجام داد. حضور حجت الاسلام رسول جعفریان در فرآیند نگارش فیلمنامه را نیز نباید از یاد برد. جعفریان که در حوزه تخصصی خود یعنی تاریخ اسلام فردی صاحب نام و پر دانش است، توانسته بود ماده خام مورد نیاز میرباقری را فراهم آورد و به همین دلیل غنای فیلمنامه مختارنامه بسیار افزایش پیدا کرد. گرچه پیش از این حضور کارشناسان دینی در سریال ها و فیلم های سینمایی سابقه داشته اما به نظر می رسد نتیجه همنشینی اهل هنر با اصحاب دین و تاریخ، بیشتر در سطح رفع و رجوع اشکالات و در نظر گرفتن برخی ملاحظات بوده و کمتر به تاریخ اسلام از منظر دراماتیک نگاه شده است. همین نگاه متفاوت میرباقری موجب شد که شاهد متن ماندگار سریال مختارنامه باشیم و چقدر خوب می شد اگر متن مکتوب فیلمنامه نیز چاپ می شد و علاقه مندان امکان استفاده از آن را پیدا می کردند.

برگ سبز کارت و سند کمپانی موتورسیکلت پیام
۱۲۵۴۴ مدل ۱۲۹۵ رنگ نارنجی شماره انتظامی
ایران ۶۲۲ ۷۶۴۹۳ شماره موتور 0125N5P801796
شماره شاسی 125H9582227 به نام N5P***
اصغر مقدم پور مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

برگ سبز پژو ۴۰۵، مدل ۹۸ به رنگ سفید
روغنی به شماره پلاک ۶۵-۷۳۵۴۶۴ و شماره
شاسی NAAM31FE0KK208266 و شماره موتور
181B0101059 متعلق به مراد ولی پور عرب
مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

برگ سبز سواری پراید صبا جی تی ایکس، مدل
۱۳۸۲، رنگ سرمه ای تیره متالیک، شماره موتور
00442494، شماره شاسی S1412282907720
و شماره پلاک ۷۹۵ م ۴۷ ایران ۴۶ به نام سکینه
شفی پور دافجاهی مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

برگ سبز سند کمپانی کارت خودرو پژو پارس
XU7، مدل ۱۳۹۲، به رنگ سفید، شماره انتظامی
ایران ۵۳-۸۵۲ ط ۲۳، شماره موتور 124K0224860
و شماره شاسی NAAN01CA5DH686820 به نام
رامین روفی مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

برگ سبز خودرو پژو ۴۰۵ GLX، مدل ۱۳۷۷
به رنگ سبز یشمی متالیک، شماره انتظامی
ایران ۵۳-۹۵۸ ص ۲۴، شماره موتور 22527705338
و شماره شاسی 0077305157 به نام آرزو صابری
ابوالخیری مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.

برگ سبز خودرو وانت پیکان OHV، مدل ۱۴۰۰،
۱۳۸۷، به رنگ سفید روغنی، شماره انتظامی
ایران ۲۳-۷۷۲ ج ۸۹، شماره موتور 11487000234
و شماره شاسی NAAA46AA38G000174 به نام
ملک پور هاشمی مفقود گردیده و فاقد اعتبار است.